

Prædiken til 5. søndag efter trinitatis

Luk. 5, 1-11

Hellige Gud,
du som kalder overvældende gaver ind i vort
liv,
hjælp os at tage imod,
ikke sige ”Gå bort”,
men gennem din Søn høre dit ”Frygt ikke!”

Hvad er det egentlig, der her sker med Simon, fiskeren, ham vi senere lærer at kende som disciplen Peter? Han faldt på knæ, ja, vel, kaldte sig en syndig mand, det lyder fromt og pænt og kontrolleret - men der var langt fra tale om kontrolleret at foretage sig en fromheds-gestus. Nej, det var noget aldeles voldsomt, overmægtigt, der skete med ham; han blev *kastet omkuld*. Som der stod: ”Han og alle de, som var med ham, var grebet af rædsel på grund af den fangst, de havde fået”. Rædsel. Derfor også hans udbrud: ”Gå bort fra mig, Herre”. Her var der noget rystende på færde, noget han ikke kunne have med at gøre.

Der var med andre ord sket noget af en helt anden slags, en helt anden *orden*, end når fiskerne efter deres arbejde på søen glade kunne sige til hinanden: Det var vel nok en stor fangst, vi fik i dag! Ja, selv om det havde været en dag, hvor de bagefter kunne

sige: Så meget har vi da aldrig fanget før i år – måske endda: Så meget husker jeg aldrig at have været med til at fange hele mit liv! – selv om det havde været en dag, hvor man kunne sige sådan, ville det have været helt anderledes. Der ville i så fald have været en stemning af stor tilfredshed, en faglig stolthed over at have gjort alting helt rigtigt, nok også bevidsthed om, at den slags kræver lidt held. Men der ville ikke være tale om en rystelse, ikke en rædsel. Ikke noget man måtte holde sig på afstand af. Tværtimod noget de ville søge gentaget: Stor fangst ud-sprunget af en smule held og af forstand på, hvor og hvornår nettene skulle kastes ud, fisker-talent og håndslag i det hele taget.

Men *denne* fangst – det var en fangst af en art, intet menneske ville kunne tage bare en smule af rosen for. Her var et forløb gået af sine hængsler, der var intet dagligdags og håndterligt levnet. Dertil var hændelsen alt for overmægtig, ekstatisk og eksplosiv. Nogle kæmpesluser havde åbnet sig, dybet havde eksplosivt givet så meget fra sig, at ingen menneskelig tankegang ville finde det muligt.

I andre tidsaldre end vores ville forståelse af Simons reaktion, forfærdelsen, være ander-

ledes umiddelbar, end den er for os. I vores civilisation er vi jo kommet på anderledes afstand af naturen, lever respektløst i forhold til naturen, og i det hele taget er vi på mange måder kommet til at leve grænseløst: Hvad kan vi mennesker ikke klare? Det givne er ikke givet. Alt kan der snart laves om på; vores virkelighed er i høj grad blevet menneskeskabt og grænseløs. Med andre ord: menneskets guddommeliggørelse, for det grænseløse er det guddommeliges domæne.

I andre tidsaldre oplevedes verden anderledes. Mennesket anderledes udsat, end vi i den almindelige blasierthed bilder os ind at være.

Hvor kommer sådan en hændelse som den ude på Genesaret Sø fra? Hvis vi blev udsat for et sådant forløb, ville vi så bare trække blasert på skuldrene? Det kunne de ikke dengang – og måske var de ikke spor dummere end os.

Deres spørgsmål måtte blive: Var det trolddom, dæmonisk blændværk? Eller var det den hellige Gud? Under alle omstændigheder noget uden grænse og mådehold, ikke noget for et begrænset menneske at være i nærheden af. ”Gå bort fra mig”.

Det var tømrersønnen fra Nazaret, som tidligt på dagen var dukket op der ved bredden af den store sø i Galilæa. Flere folk var kommet til fra forskellige sider, en skare samlede sig om ham, der blev trængsel. Han fik så en af fiskerne, netop Simon, til at skubbe sin båd lidt fra land; hvis han talte til de sammenstimlede derfra, ville de kunne høre ham. De fiskere, der havde været ude hele natten, stod trætte og ordnede deres garn;

de lyttede måske med et halvt øre. Og på et tidspunkt var det så, at Jesus havde sagt til Simon: ”Læg ud på dybet”.

Men hvad skulle dét tjene til? ”Vi har slidt hele natten og ingenting fået” – hvorfor skulle det gå bedre nu, trætte som de var, og - som al fisker-erfaring ville sige - på et helt forkert tidspunkt at kaste garn? Men et eller andet, som ikke havde med fornuft at gøre, fik dem alligevel til at gå ud med bådene igen. ”Ud på dybet” – ja, dér viste det sig, at de kom: Virkelig ud på dybet. Også da de rystede var tilbage på land: Stadig ude på dybet, rystede. Afgrunden. ”Gå bort fra mig”.

Et møde med *det helligste*. Der hvor der ingen rimelighed hersker, og ingen overensstemmelse mellem indsats og belønning. Ingen mulighed for at *leve op* til det, som blev givet. ”Gå bort fra mig”. Her må der *afstand* til.

Men svaret til Simon var det modsatte: Du skal ikke være på afstand af dette eksplosivt gavmilde. Du skal være med i det. Gud er den overvældende skaber, som fra dybet kalder gaver frem til dig. Tag dem, giv videre, Du skal være med i det.

Ja, men hvilket menneske kan *leve op* til Gud? - Som den første læsning i dag hørte vi beretningen i *Esajas' Bog* om Esajas' kaldelse til profetgerningen. Hændelsen fandt i al sin ekstatiske mærkelighed sted i templet i Jerusalem, fremgik det. Esajas får en vision, hvor det, der skulle være på god afstand i den himmelske, usynlige verden, pludselig træder frem for ham i templet. I et voldsomt ryk er Gud, den ugribelige, flyttet fra himlens utilgængelighed hen foran et menneske

- synet af Gud Herren på en højt ophøjet trone, med et slæb-, som fyldte hele templet. Serafer, himmel-skikkelser, hvis vinger tjener både til bevægelse og til skjul, omringede Gud på tronen, og helligsangen lød højt fra dem: ”Hellig, hellig, hellig er Hærskarers Herre, hele jorden er fuld af hans herlighed”. Og med ordet ’herlighed’ menes der den hellige, lysfyldte magt, som stråler fra den hellige Guds ansigt, livslyset bag lyset i verden, og de solide dørtappe rystedes ved, at bygningen for en stund skulle huse al denne overvældende overjordiskhed, og templet fyldtes af røg.

En ekstatiske erfaring, rystende - og røgen vel som en skånsomhed, et nødvendigt slør, for at lysudstrålingen ikke skulle blive for direkte, her hvor det, som et menneske ikke har mulighed for at rumme, trådte frem for et begrænset menneske. ”Ve mig, det er ude med mig”, som Esajas rystet, ja angst måtte udbryde.

Men så fik han himmelsk hjælp, som vi hørte: En af seraferne fløj hen til ham med et stykke gloende kul fra tempelalteret, berørte Esajas' mund med det, en renselse, sådan som ild renser - og derved er han gjort tjenlig, kan sendes, gå bud for Gud, *tale særlige ord*. - I mellemtiden er det ekstatiske syn trukket tilbage fra templet, må man forstå - og var der mon andre end Esajas, der så det, andre end ham, der havde brug for det? Nu er der dét tilbage, som alle kan se, og tilbage er der *ord*. Budskaber at gå ud med, født af lyset bag lyset. Tilbage er der ord.

”I begyndelsen var Ordet”, lyder det i den anden sammenhæng. Ordet, som rummede lyset bag lyset, altings igangsættelse, dyb-

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

den og bestemmelsen i alting. ”I begyndelsen var Ordet”. Og nu - i særlige ord spejles det oprindelige, kommer der ny begyndelse, ny åbning og tilknytning til altings skabelse i dybet. Det, som er gemt i dybet, kaldes frem. Fornyende. Bestemmelsen. Gaver fra dybet.

Sådan kan Gud ved udvalgte lejligheder lade det, vi forstår som virkeligheden, gå af sine hængsler, ryste en ny virkelighedsåbning frem, kalde mennesker frem, sætte en bevægelse i gang. Ikke hver gang på samme måde - Abraham, Moses, Esajas, disse gammel-testamentlige giganter gjorde erfaringer med ild og lys fra en anden verden, i hvert tilfælde på forskellig måde. Julenat - da tidens fylde var kommet - igen på en ny måde: Herrens herlighed lyste over hyrderne, rystelse, men ”Frygt ikke!” Og påskemorgen, opstandelsesmorgenen: Lyset, som Gud havde betroet Jesus og ladet lyse i ham, lyse tro, håb og kærlighed frem, det lys væltede stenen fra graven og åbnede døden, og til de rystede vidner til den tomme grav lød det: ”Frygt ikke!” – nu er vi ved at kende mønsteret! - Og tilbage i dagene, da Jesus færdes med disciplene: lysvirkningen i hans ord i mødet med mennesker, afslørende, oprejsende, på den ene eller anden måde bevægelses-vendende - også den tidlige dag ved søen, hvor det eksploderede for Simon og dem, der var med ham, de fiskere som der ved blev Jesu første disciple, Ordets disciple, nye ordførere: Simon Peter, Jakob, Johannes. Inddraget i fællesskabet med Gud i hans ord, forbindelse til det virkeligheds punkt, hvor alting skabes og fornyes og skal samles.

”Gå bort!” er Peters reaktion. ”Kom, frygt ikke!” er svaret. Ind i lyset, sat i ny bevægelse, forbundet med altings skabelse og bestemmelse. En berøring fra Guds skjulte verden, men ”frygt ikke”, en berøring født af hellig kærlighed - et barmhjertigt vink om, at der er gemt store gaver til dig i dybet, ord forbinder dig med dem. Tag dem til dig, ordene og gaverne - giv videre.

Johannes Værge

tidligere Københavns Domkirke

Salmer:

147, vers 1-6, 434, 9, vers 1-6, 358, 291, 292, 477, 147, vers 7-9